Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentaria in universam artis logicam - Cod. Ettenheim-Münster 277

[S.l.], [17. Jahrh.]

Dvbivm 2dvm

urn:nbn:de:bsz:31-129937

Visual Library

Arg. 3. Vbi non est cū error ibi non est error aliqs lbs dirigens sed
in pū ograsū mentis non est cū error ergo lōā arbitr. non erit error nū nū
dirigat illum. Sallem q ad pam eius ograuem. ma. pat ptr mi: Ergo
Arke 9. Metaph cap. ult. Decepti in his q simpliter apphendunt
non contingit error sed aut tota scientia aut ignorantia sed pū mentis
ogrū est simpliter apphensio ergo in ipsa non est cū error.
Ex concedo ma. et d. mi: in pū ograsū mentis non est cū error falsitis
et si et complexe concedo mi. non est cū error falsitis q accens et in
complexe ergo mi. iūdo v. Arlis ngat errorem in pū mentis ogrū
ngat tū pum et d. 8.

DVBIVM ZDVM

Vtrum Loā sit scia vel ars estimatiua.

Pro Resol h. dubij Rolanda zadis e celebris illa diuisio in Docentem et Vtentem
Loā docens dū ofy tradit precepta et docet modum sciendi, pstruēs de
ipso demonstrat. Vtens v. dū sibi p. actu ostenit rnlia sciendi hoc est
sibi p. ni exercitio diuidit atq; aliqs exercet q in loā tradunt, tam in
ppria tam in mā aliay scientiy sibi ocē suas ptes, q dicerim ex iudeo
Loām tm sibi p. Topicam in Docentem et Vtentem diuidendam arbitrandū v. sibi Analitica
Asserentes usum demonstrationis in aliis scis ad loām non spectare, in ipsa
n. mā loā plane a doctrina non differre, Eadem n. ratio est de pti Analitica
q de Topica.
Contra Rasc. Loā in pte demonstratiua docet modum demonstrandi, tradit
precepta et regulas sibi ijs debeat dici demonstrare q pecum alij precepta et
regulas. Ofy. pat. frustra n. darent alia precepta et frustra docerent
modum demonstrandi si non posset quide prouide aliis vsq, cum loā do-
centis ipsi finis sit vsq recte suay principiay sed ille vsq spectat ad loām
q loā pt dici Vtens non tm sibi p. Topicam sed nū Analitica. ptr mi.
Vsq demonstrationis sibi soli ad nullam aliam scientiam spectat ipsi ad loām
qa nulla alia illam E Galienum demonstrationis considerat q ille vsq
ad loām spectabit.
Ad 2. Loām non dici pstitue Vtentem tm, ipsi alia scia tm aliay
precepta eij, sed dū Vtens actione qa nitra suam artem et extra illam
alij precepta et applicat illa definiendo, diuidendo et argumentando, de dū
ret ratio sua, Cuius Rō hic cū pt qa loā vtens e vnay habitij ipsi
tens in pū exercitio ita sc: q ordinat et aliquem actum q non tm
pstitui sed nū actuat dū Vtens. sc. ofy pat ex ipsa mā habitij ex:

existentis in quo operatur ~~et~~ ordinatur ad aliquem operationem.
Verum ex his Aliis forsitan manifestari loco in ipsa quas sedes
det. Quinquis et argumentis introducat et hoc h. introductionis dicit loco Vlens.
Dd. quod fere post 21 incipit 5° & ipsum in cognitione imaginabil. ac fabula
7° v. magis stricte et proprie p habitu quodam certo et evidenti per
demonstrationem acquisito. Aliis suppositis sit.

Cho 1a Loca docens uere et proprie et secundum.

Hoc est Arbis 1° Posterior. 5. Th 4 Metaph cap. 4. Alberti cap 1.
in Porphirium et alibi.
Ibi Hoc. Loca est habitus p demonstrationem acquisitus quod est uere fere
sey pat. ex ipsa nam fere, ans pter hoc est uera demonstratio, et quod
est unum aptum in ea multis est praedicabile. Sed urte est unum quod aptum
mea multis quod est praedicabile quod general forum sed et alium ipsum cum quod
loca erit habitus acquisitus p demonstrationem et consequent fere. Ibi quod
sit demonstratio. Sed demonst. 3 petunt. Illum, sci: principia et passio
sed hoc tria hi probat Ibim quod est uera demonstratio, ma pat. mi in
clara est. Illum ni est uera, principium est desed uera, passio est p dia
bilis quod. In loca dant multa Chocs ex causis et principijs deducti
et certum plana assertum sed ni p habitum opinatum neq p habi
tum primum principij nam ut nobis congenitum neq p artem aliquem
proprie p. est de re facilibus quod aliquem habitum scientiarum quod ni pt
ea alis ipsum loca artificialis docens.

Cho 2. Loca Docens Helm mi p. Topicam et Sophisticam
est uere et proprie fere.
Ibi. Sera est certa cognitio rei p suam causam sed mi pti Topica et
sophistica dat talis cognitio quod. pti mi. mi pti Topica cognosc quod
Ipsum Topicis general principium quod procedit ex pti tabul. in p. Sophis
tica quod Ipsum general apparens general errorum seu fallaciam
quia mi procedit ex apparentibus sed vera cognitione et certa et
causa nt pat. quod pt Sententia quod mi loca Helm has duas partes
esse uere et proprie fere.

Cho 3 Loca Vlens ipsum Vlens ni est fere.

Hoc Cho est cum et Ipsum hanc forti potuerunt intelligi p Locum a me
fere excludunt.
Ibi Hoc Cho. Qui fere et inferati mi certe et determinate quod rem
nt quod dem est et hic certam et determinatam mam sed loca Vlens ipsum Vlens

non est sed circa defectum syllogismi sed non est scientia. probatur minor quia mens posset
construere defectus et argumentum. sed haec constructio est logica utens et utens quae
logica utens non est, sed defectuum manens quae non est scientia.
Probatur 2. omnis scientia demonstrat passiones de subiecto sed logica utens non demonstrat passiones de subiecto quare. probatur minor. logica utens astruit modos discurrendi sed hoc non est demonstrare passiones de subiecto sed potius illas iam demonstratas supponere quare.

2°. Occasione huius dubii proposito. Artis quam hic dubium est. Artem pro 3 accipi. 1° stricte et propriissime pro habitu quodam alicuius operis externi rectam rationem faciens quod post operationem manet sensibile subsistens, ut ars sutoria, pictoria, et solet ars hoc modo accepta sic definiri. Quod sit: sit recta ratio factibilium hoc est eorum quae per factionem fiunt. Factio autem dicitur proprie quando aliquod opus post se relinquit ut docet Arist. 6 Eth. cap. 3.
2°. Sumitur latius pro habitu quodam qui se extendit ad actiones exteriores et transeuntes quae nullum post se opus relinquunt ut ars cantandi.
3°. Sumitur ars latissime pro habitu quodam qui se extendit non tantum ad actiones externas quae nullum post se opus relinquunt sed etiam quae se extendit ad internas et permanentes quales sunt operationes intellectus et voluntatis. Juxta quod definitur sic: Ars est habitus multis praeceptis constans certa quadam methodo comprehensis ad aliquem finem vitae utilem tendentibus. Arist. sup. cit.

Concl. 4. Logica non tantum est scientia sed etiam ars stricte quidem tamen et similitudinarie.

Haec Concl. probatur Ratione. Omnis habitus speculativus ordinatus ad aliquod opus rationis potest dici ars stricte quidem et similitudinarie sed logica est habitus speculativus ordinatus ad aliquod opus rationis faciendum ut ad constructionem syllogismi definitionis et divisionis quare logica est ars stricte quidem et secundum quandam similitudinem. Quod vero non sit proprie ars patet quia est recta ratio factibilium patet quia ars hoc modo sumpta dirigit factionem quae est actio externa relinquens post se opus aliquod sed hoc non facit logica quare.
Alii habitus dirigentes actiones quasdam exteriores quae nullum opus post se relinquunt licet stricte non possunt dici artes, magis tamen accedunt ad rationem artis, quia illorum actiones sunt magis practicae, ars autem proprie et stricte est magis practica. Hanc Conclusionem tamen alii ~~ut~~ intelligunt de logica utente negant vero de logica docente quae docens dum logicam utentem artem vocat

sdm q̃ et principiis demonstrandis rerum scientiarum indiuid. qua Loã Vlens introducit
suas scãs, ~~logicales~~ mq̃ ex rationibus illis, tanquã in quarum fundamentis artes introducunt
suas scãs in mente exercenda, ut ars pulchra ædificatoria et statuaria
q̃ bene pũt dici artes sdm q̃d. qua tũ Loam Docentem nulla ratõ
in sdm q̃d et principiis demonstrandis artem nominandam censeri et placeat.
Et si pũt Loã Docenti competere ordo artis sdm 3 accept. c̃ n. Habitus
multos ex partibus ordinatus certa iudicandi methodo cõstituens q̃ Loã docens c̃ n. ars sdm q̃d.
2º n̄ c̃ maior ratio ipsi Loam vocat. Artem nuncupant n̄ v. Docent. idem
n. sdm illos Loã Vlens dicit ars qua efficit ydem opa sperantibus et ad
illa ordinat sed in Loã Docens ordinat ad illa opa. ad constructionem sci: systema
et alias instrumentaliter sciendi q̃ in Loã Docens erit dicenda ars saltem sdm
q̃d qua docet et tradit ista precepta ratõ qry Loã Vlens illa in ex ratõ metis
introducendo dicit ars.
3 Loã Vlens sdm doctrinam pertinet et utq̃ istis preceptis Logicalib q̃
si ita pũt vocari ars saltem sdm q̃d q̃ in ipsa doctrina tradens modum
utendi potest dici ars, aliqui ista artes constructis in ex arte sed sunt
aut alia habitus indeq̃ ad ars.

Qd Loã n̄ c̃ sunt realis sed rationis. 5ª

Pb. 1. q̃ sunt in gre entis vel habitus et accidens c̃ de qua specie ipsius
c̃ncretum ens realiter accidentale, in gre v. subiectis aut intelligibilis
tratat quam scientiam et alia realem vel rationis ipsum de ultimum c̃ realis
vel rationis et hunc ordo sunt sunt realis sdm et effectivis qua c̃ in
aut tanquã in sdm et ab aut tanquã a eam effectivis, Obiectivis tũ
alia sunt realis alia rationis.
Pb. q̃ rationis multis modis dicit. 1º scilicet vel ho dicitur rationis scilicet
2º Effectivis sic oc̃ id sed rationis q̃d c̃ a ratõ confectum. 3 sdm sic
dicunt habitus q̃ sit in ratõ rationis. 4 directivis sic habitus dirigentes
rationem in suis operibus dicunt rationis. 5 obiectivis sic: id q̃ versatur circa
rationem aut circa ens rationis tanquã circa obiectum.
Pb. Chr. Sunt sumit denominativum dicit. specif. ab alio sed obiectum
Loã c̃ ens rationis q̃ Loã nominanda erit sunt rationis.
Pb 2º Illa c̃ sunt rationis q̃ dirigit actus rationis sed Loã dirigit actus
rationis q̃ erit dicenda sunt rationis. Hic Pb. Loam n̄ considerare
actus rationis sdm substantiam et entitatem physicam hoc n. ad sunt

Animastica spectat sed considerat ab aliis illos in ordine ad quendam
sensum logicalem. de qua talis in sequentibus.

Arg. 1 Stra 1 Modus sciendi non est res, sed Loa docens est modus sciendi
ergo non est res. ma. est Arist 2. Metaph. cap. ult. ubi ait alterum non esse res
sensum et modum sciendi dicit. pbo mi. Loa tradit principia et ipsos modos
sciendi sc. des. di et argtos. ergo est. Sed ma. et nego mi. Ad pb. Sed
concedo ant et nego consequ. tm non sequitur quod Loa docens tradat cognitionem
modi sciendi aliud a. est ac modum sciendi et aliud est ac cognitionem modi
sciendi, Loa docens vera est cognitio et quidem scientifica modi sciendi, non tamen
modus sciendi et cum usecq modus sciendi intelligendum est obliquus vel concretus
non tamen habet sed denominatur quidam ab illo qui est modus sciendi.

Arg. 2. Scia est de rebus necessis et perpetuis et non de contingentibus quae fiunt
a nobis sed Loa est de rebus contingentibus ergo non erit scia. ma est philos. 6
Eth. cap. 3. pbo mi. Loa agit de desiderio demus et arg. sed hic non
poterit non esse et fiunt a nobis ergo Loa non est de necessis et perpetuis sed tm
de contingentibus. Sed conc. ma. et neg. mi. Ad pb. Sed de ma Loa est
de des demus et argtis in coi conc. in singulari et particulari nego mai. et
eodem modo dist mi. des. demus et argtis in coi potest non esse et fiunt a
nobis nego mi. in singulari concedo mi. quia isti modi sciendi in coi sunt res
stantes nec neq fiunt a nobis sed fiunt ex naturali habitudine
entitatum ad sua principia et principiata de quibus habite agit Loa.

Quod non desiderio consistit circa et de quo et quo propter debet hic 3 tres non fit
a nobis hic in singulari faciamus desiderium, demiseriam et argtiam, sicq
non est res perpetua sed tm pbo mi et sic de illis est scia.

Arg. 3. Loa non versatur circa ens verum et simpliciter ergo non erit vera et
simpliciter scia non pot. quia versatur circa ens rationis quod non est verum ens sed tm
ens quidam fictum. consequ. v. pt ut rhetos habitus sit vera et simpliciter scia
et versari circa ens verum et simpliciter sed Loa hoc non habet ergo non erit vera et
simpliciter scia. Sed conc ant et nego consequ. ad pb. Sed nego ma. Est expressa
Jasperius in Aristotelem et Gemelinus quod est vera et simpliciter scia, licet
versatur in Entis ficti quod nempe in accidentibus non ore aliqui magnitudine
ipse non Loa erit vera et simpliciter scia, licet ens rationis non sit verum ens et simpliciter.
Not. Hic quod ollum Jenaij prit et summi sc. in Rase Entis et in Rase
scibilis ut ergo scia non sit vera et simpliciter talis non licet ab illo pbo mi confi-
cerata sed et mi. et cum ens rationis quod est ollum Loa fingere et simpliciter

habile hi n. nere et principaliter oppon. professori et scholam, loca erit necesse et principaliter Jesu.

Arg. 4. Ista 3. Loca docens et Verus sit idem habitu sed loca docens est Jesu go non loca Verus. Ergo Aristotelem potest Ex plenitudine alij dubij. An Loca docens sit distinctus Habitu ab Verbo et à Ista An v. sit Vna et Idem Habitu.

Dd Ex pl. non Jesu. Si Loca Verus sumatur pro ipsis rebus à se conceptis sic: Dic. Di. et arg. cum non cau. sicut Habitus effectui à se quia tunc Loca Verus non è idem realiter cum docente sed differt re ipsa ab illo. Sed pat. nam in rebus artis ipsis: artes et ipsa rebus sunt realiter sunt loca et effectus Fabro v. Ferrariensis v. g. ars ipsa ~~ma~~ et malleus q è rebus conceptum distinguitur re ipsa go non in loca rebus artis et ipsa ars distinguuntur realiter.

Sed v. Loca Verus sumatur pro ipsis Habitibus ad usum retinendi fructus disciplinarum et arg. à loca docente tradita sit non differt realiter à loca docentis sed è idem habitus realiter cum ipsa. Inst. Dist. Rationes ratiocinandi vel utabitur realiter realiter. Sed nihil. Non sit multiplicandis entibus sine necessitate go fiunt non si deficit in rebus ita non abundat in hypothesis sed sit alias ex ipsis go sit modus faciendi illos facile construere go ad illam constructionem non pertinent è nomen habitus sed sufficit habitus loca docentis.

Ex mo ad arg. 3. ma. Loca docens et Verus sit idem habitu realiter sed sed realiter cum E. Ratione mo ma. sed docens loca è Jesu sed Verus est non Jesu identice go è idem re cum docente sed non ratione et sed re cum Verbis mo.

Arg. 5. Loca è Ens realis sed Jesus est ens rationis go è Jesu realis et non realis pat. ofq. ga illa è Jesu realis q è verum ens realis. Ex go Jesu non dicit realis ex eo go sit verum ens realis sed ga Verum de Jesu tractat è verum ens realis, cum go Verum loca sit ens realis illa erit Jesu realis et non realis.

Arg. 6. Ista ad go Ult. dictum è de Loca docente et Verbo loca docens et Verus habent distinctos ab realiter go non ipsa cum distinctis realiter pat ofq. ga distinctio habituum sumitur ex distinctione actuum, ita go in docens ab sit distinctus non habitus distinguuntur. Ex 2 ad ans et ad ofq.

g actum effecta

Ad 6b. Et sufficit distinctio habitus et non ratione cum distinctione realem ad faciendos habitus actus distinctos, præsertim cum et adhuc magna difficultas in illis efficiendis sicut ratione non cum casu possibile facere non aliqui fieri modum efficiendi habitum potest illum efficere.

DUBIUM TERTIUM.

Utrum Logica sit Scientia Practica An speculativa

Varia et mira de re huiusmodi opinantur, quidam non dicunt Logicam esse artem habitualem et practicam et quasi quædam speculativa. Alii esse simul practicam et speculativam et habitum facit mihi certum a Recentioribus recipitur. Alii asserunt Logicam non esse practicam non speculativam, sed tertium mistrum quidam ad utrumque sequitur. Alii denique statuunt Logicam esse principalem et habitualem speculativam et non practicam, quam opinionem hoc nitit Themistius ipse et intelligas.

Dd 7. Octavum Praxis et Speculativum. Octavum Praxis est ista Praxis est operatio alterius posita ab illa Voluntate Dei: nata chui confirmit ratio recta et recta fit. Dicere operatio non nulla sunt operationes non multæ sunt operationes quæ dirigunt habitum practicum ut digerere cibum in stomacho et alia actiones naturales pertinent ad operationes, neque non intelligunt operationes naturales nostræ non sit. non possunt esse idem ad illas efficiendas alius habitus dirigitur. Sed nisi operationes intelligit naturalis electis respiratio medicorum sit et finem et actiones sit quæ ad certum tempus sit non nullas illas nulli et nulli. Dicere Alterius posita ab illa. nulla non operationes illæ et principiat operationes illæ operatio illa non intendit hoc fieri ut fieri est. Sed dicere operationes nostræ quæ sit et accipi 30 Johanne quæ tales operationes est a nostri electa et in eadem sit iustitia et recepta et nulli nolli amari, quæ sit nisi electi et recepti in nostri dicere electi quæ mundanis ab ea efficiuntur. Et. Impossibile quæ hinc sit operationes electa ab alio posita et non a Voliti, illa tamen operationes Impossibile a Voliti ut non habere sed ori, loqui. Voliti quæ tamen operant praxim et practicis quæ quidem ipsa operationem practicam et in ordine ad praxim dicit et quidem operationes alterius posita ab opere aliqui cum ad praxim ordinatur. Dicere non Corpor mihi recta ratio, quia ordo regulatum et mensuratum tunc conjuncta rectum quidem juxta regulam et mensuram est conjunctum sed mensura et regula nostra nihil sed non Praxis nunquam est alicui cum ratio quæ ut praxis sit recta, dicit est recta ratio conjuncta.